

E 47/2021 vp

Suojeluasiantuntija Liisa Toopakka

Suomen luonnonsuojeluliitto ry

MmV kirjallinen asiantuntijalausunto 28.4.2021

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategiasta

On hyvä, että Suomen kannanotossa komission ilmastonmuutoksen sopeutumisstrategiaan painotetaan luontopohjaisten ratkaisujen edistämistä ja sidotaan ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen yhteen erityisesti maa- ja metsätalouden osalta. Ilmastonmuutoksen lisäksi elämme myös monimuotoisuuskriisissä, joten ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimien tulee olla linjassa monimuotoisuustavoitteiden kanssa. Luonnontilaiset ja monimuotoiset ekosysteemit kestävät myös paremmin ääri-ilmiöitä ja tuhoja, kuten komission sopeutumisstrategiassakin mainitaan ennallistamistoimien yhteydessä (luku 2.1.1). Oemme täysin riippuvaisia luonnon tuottamista ekosysteemipalveluista, emmekä pysty parhaankaan tiedon valossa aukottomasti ennakoimaan kuinka ekosysteemit tulevat muuttuvaan ilmastoon reagoimaan. Esimerkiksi mahdollisimman toimiva ja kytkeytynyt suojelualueverkosto voitaisiin nähdä hyvänä ilmastonmuutoksen sopeutumiskeinona.

Suomen kannassa ja komission strategiassa painotetaan tietotarvetta riskeistä. Luonnon tutkimiseen ja luonnontieteisiin on tärkeä panostaa ymmärryksen lisäämiseksi. Selvitystyö ei kuitenkaan saa hidastaa ilmastonmuutoksen sopeutumis- ja hillitsemistoimien toteuttamista.

Vedet ja sadanta

Suomen kannassa mainitaan, että lisääntyvä sadanta haastaa maaperän toimivuutta ja siten luontopohjaisten ratkaisujen edistämistä erityisesti maa- ja metsätaloudessa. Kannassa mainitaan, että kosteikot ja luonnontilaiset alueet auttavat, ja toimenpiteinä mainitaan myös maankuivatus ja kastelu.

Erityisesti Suomen metsätalousmaista merkittävä osa (noin kolmannes) on turvemaita. Luonnontilainen suo tasaa tulvia, pidättää ravinteita ja sitoo hiiltä. Noin puolet soistamme on kuitenkin eri tarkoituksiin kuivatettuja,

ja hajoava turve aiheuttaa mittavat hiilidioksidipäästöt vuosittain. Ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen vuoksi voisi olla perusteltua suunnitella näiden kuivatuettujen maiden käyttö siten, että alueiden vesitalous pystyisi palautumaan tai pystyttäisiin palauttamaan mahdollisimman lähelle luonnontilaa. Turvemaiden suojeleminen ja ennallistaminen mainitaan myös komission sopeutumisstrategiassa luvussa 2.2.4, soisena maana Suomen tulisi kiinnittää turvemaiden käyttöön erityistä huomiota. Pystyisimme edistämään muuan muassa turvemaiden maaperän hiilinielua sekä kykyä puhdistaa vesistöjä. Turvemaiden kuivatusta ei tulisi tehostaa tai ylläpitää sopeutumistoimenpiteenä.

Ilmastomuutos on haaste myös vesiensuojelulle mm. rehevöitymisen takia. Puhtaan veden merkitys strategisena luonnonvarana kasvaa.

Metsät

Suomen kannasta tulisi poistaa seuraava lause s. 4: ”Suomi pitää tärkeänä, että osana sopeutumista hyödynnetään jalostetun, geneettisesti monimuotoisen metsänviljelyaineiston mahdollisuudet”. Jalostetun metsänviljelyaineiston sijaan voisimme soveltaa metsäekologista tietoa ilmastomuutoksen tunnettuja riskejä vastaan. Tämä tarkoittaa muun muassa usean puulajin käyttöä, jatkuvapeitteisen metsänhoidon käyttöä ja talousmetsien luonnonhoitoon panostamista. Kaikkia ilmastomuutoksen vaikutuksia ei kuitenkaan voida ennustaa. Paras keino tällaisiin muutoksiin varautumiseen on rakenteellisesti ja lajistollisesti monimuotoinen metsä. Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen ei saa pahentaa toista globaalia ongelmaa, monimuotoisuuden hupenemista.

Sopeutumisen lisäksi on yhä kiinnitettävä huomiota kuumenemisen hidastamiseen myös globaalisti

On hyvä, että Suomi tukee EU:n kantaa edistää ilmastokestävyyttä globaalilla tasolla. Globaalilla tasolla länsimaiden ulkoistetut päästöt ovat merkittävä ilmastomuutoksen kiihdyttäjä ja kulutuskäyttäytymisemme aiheuttaa esimerkiksi metsäkatoa köyhemmissä maissa. Sopeutumisen ja turjunnan tukemisen lisäksi Suomen on luovuttava ilmastomuutosta kiihdyttävästä toiminnasta kotimaassa ja ulkomailla. Meillä on esimerkiksi yhä monia luonnolle ja ilmastolle haitallisia tukia, joista tulisi luopua viivyttämättä.

Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen tulee tehdä kestävästi luonnon monimuotoisuuden ja sosiaalisen kestävyysnäkökulmasta.

Lisätietoja: suojeluasiantuntija Liisa Toopakka, puh. 040 504 29 89, liisa.toopakka@sll.fi

Suomen luonnonsuojeluliitto – Finnish Association for Nature Conservation

Itälahdenkatu 22 b A, FI-00210 Helsinki, Finland | tel. +358 9 228 081

www.sll.fi | toimisto@sll.fi